

Utdannings- og forskningskomiteen

Fellesorganisasjonen (FO)

Mariboegate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Deres referanse:
Vår referanse: 23/00007-117
Vår dato: 12.04.2023

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

fo.no

Høringssvar om Lov om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova)

FO er fagforeningen for sosialarbeidere. FO organiserer nærmere 35 000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.

Forslag til ny opplæringslov angir retning for framtidens skole og utdanning. FO mener at lovforslaget inneholder mange gode føringer- ikke minst retta mot elever i vidaregåande utdanning og som en del av fullføringsreformen.

FO er opptatt av at lovforslaget svarer opp noen av de utfordringene skolen står overfor i dag. Vi sikter da bla til fortsatt høye mobbetall, økende fraværspromatikk og skolevegring, mangel på kompetanse og kvalitet i spesialundervisning, økt trussel og voldsbruk. Mange av disse utfordringene ser vi allerede hos elevene i barneskolen og vi er opptatt av at innsats både knytta til det pedagogiske og det psykososiale skolemiljøet, må ha en sentral plass allerede fra ungene begynner på skolen.

I vårt vidare høringssvar vil vi konsentrere oss om forslag vi mener omhandler disse utfordringene og hvordan forslaget svarer opp dette. Vårt skriftlige innspill vil derfor i hovedsak omhandle kapittel 12 og skolemiljøet.

Kapittel 12 Skolemiljøet til elevene

Elever tar med seg hele livet inn i skolen. Hvordan barn har det hjemme og hvor trygg hen er i skole- og klassemiljøet har stor betydning for læring. Det er mange grunner til at barn ikke lærer. De kan bli utsatt for mobbing og utestenging, ha det strevsomt på hjemmebane, ha kognitive utfordringer og/eller føle seg utrygge på skolen. For mange resulterer det i skolevegring og fravær eller utagering og voldsbruk. Dette er et stort problem i dag og bidrar til et dårlig arbeidsmiljø for både elever og lærere.

FO er derfor opptatt av hvordan det nye lovforslaget og særlig kapittel 12 sikrer elever et godt læringsmiljø. Gjennom mange år og i ulike settinger har det vært for lite fokus på skolemiljøet og et fravær av konkrete forpliktende tiltak som bidrar til å fange opp barn som trenger hjelp.

I høringa drøfter departementet om det bør stille krav om andre yrkesgrupper skal ansettes i skolen. Departementet - på linje med utallige utredninger, politiske plattformer og – partiprogram, samt faglige utredninger, mener det er viktig med ulik kompetanse i skolen og at det må bygges lag rundt eleven. Samtidig konkluderer de med at det ikke bør innføres krav om annet enn lærerkompetanse og begrunner det med at et slikt krav blant annet strider mot kommunenes handlingsrom. Siden vi allerede har en lærernorm så er jo kommunens handlingsrom allerede innskrenket.

FO er enig i at både kommuner og skoler skal ha handlingsrom for hvilke grupper de vil ansette i skolen. Men når det ikke formaliseres i lov eller gis klare føringer til skoleledere og -iere, er det tilfeldig hvorvidt det bygges gode flerfaglig team rundt elvene. Resultatet blir at noen skoler har ansatt opp til flere miljøterapeuter med sosialfaglig kompetanse, mens andre har ingen, noe som fører til stor variasjon i tilbudet skoler og kommuner gir elever. Vår erfaring er at tiltak som oftest settes inn når noe alvorlig har skjedd framfor å ansette miljøterapeuter for å forebygge hendelser. Å ha ansatte som kan avdekke mobbing tidlig, se etter tegn på uro/ endra atferd, bygge relasjoner og faktisk ha tid og kompetanse til å følge det opp, kan forebygge alvorlige hendelser.

Det er bra med aktivitetsplikten som beskrives i §12-4, men for at det skal fungere godt må det være tid, ressurser og ikke minst kompetanse hos ansatte til å jobbe systematisk og faglig med dette. Dette handler særlig å jobbe relasjonelt med barn og foreldre også der det er bekymring knytta til omsorgssituasjon. For eksempel vet vi at det har vært kritikk av skolene for at de har sendt bekymringsmelding til barnevernet ved høyt fravær hos elever. Dette er eksempel på problemstillinger hvor behovet for sosialfaglig kompetanse i skolen blir tydeliggjort.

Vi registrerer at departementet ikke foreslår en forskriftshjemmel om skolemiljø og begrunner det med at reglene om skolemiljø i opplæringsloven er relativt detaljerte. Vi er skuffet over at loven ikke er tydeligere på dette og vi etterlyser tydeligere føringer her. Det er helt nødvendig for å sikre et systematisk arbeid rundt det psykososiale læringsmiljøet og systematisk bruk av tverrfaglig kompetanse i skolen.

Kapittel 10- Det beste for eleven, medverknad, skoledemokrati, foreldresamarbeid, skolereglar og plikt til å delta

§ 10-2 Elevane sin rett til medverknad

Dette støtter vi, men vi mener her at det trengs en utdypning knytta til hvilke sammenhenger og på hvilken måte. For eksempel valg av hvem man vil gå i klasse med ved overganger fra barnehage til barneskole- barneskole til ungdomsskole eller ved ønske om bytte av klasse.

§10-6 Elevane sin plikt til å delta og kommunen og fylkeskommunen sin oppfølgingsplikt

Departementet foreslår å lovfeste en plikt for kommunen og fylkeskommunen til å følge opp elever som har fravær fra opplæringen. FO er opptatt av at skolen har kompetanse til å følge dette opp. Det er viktig at man tidlig er opptatt av bakgrunnen for fraværet og er i tett dialog med både eleven og foreldrene om bakgrunnen. Dette er også et område hvor tverrfaglighet er viktig.

Dette kan ofte henge sammen med hvordan barnet har det på skolen og betydningen av et godt skolemiljø - jfr kapittel 12 og hvilke kompetanse og ressurser skolen har for å følge opp fravær på en god måte. Vi støtter oss her til barneombudetser bekymring for både lokale variasjoner og om skolen og kommunen har ressurser og kompetanse til å følge opp disse elevene på en god måte. Vi er enig med barneombudet i at det bør lovfestes flere krav til skoleeier knyttet til oppfølging av fravær.

Kapittel 11 Tilpassa opplæring og individuell tilrettelegging

I følge §11-9, må den som skal gi individuell tilrettelagt opplæring oppfylle kompetansekravene som skal til for å bli ansatt i lærerstilling. I flg andre ledd så kan det gjøres unntak fra kravet i §17-3. Unntaket gjelder for personer med annen universitet eller høyskoleutdanning. FO støtter dette forslaget. I tillegg til det som foreslås som eksempler i merknadene (barnevernspedagog, psykolog, logoped, audiopedagog) vil vi særlig trekke fram vernepleiere. Mange elever med store kognitive funksjonsnedsettelse har også helseutfordringer hvor nettopp denne kombinasjonen av helse- og sosialpedagogiske kompetanse er verdifull.

Med vennlig hilsen

Mimmi Kvisvik
forbundsleder

Inger Karseth
seniorrådgiver